

+

Lov og Evangelium

ISSN 2387-5275

NR. 10

DESEMBER 2016

52. ÅRGANG

«Men en kvist skal skyte fram av Isais stubb, og et skudd fra hans røtter skal bære frukt.» Jes 11:1

Oppbyggelig blad på evangelisk, luthersk grunn

BLADET LOV OG EVANGELIUM

utgis av Norsk Luthersk Lekmannsmisjon.
Det er gratis og kommer med 10 nummer i året.
Frivillige gaver kan sendes kasserer i NLL.

Abonnement, oppsigelse og adresseforandring:

Freirik Heian, Elvedalsveien 175,
3158 Andebu. Tlf. 901 94 758
E-post: fredrik_heian@hotmail.com

Redaktør: Ingar Gangås, Følstadvegen 135,
7690 Mosvik. Tlf. 901 51 234
E-post: ingar.gangas@live.no

Redaksjonsråd: Per Bergene Holm,
Dag Rune Lid og Ragnar Opstad
Layout: Kristian Mehl Gangås

NORSK LUTHERSK LEKMANNSMISJON

ble grunnlagt i 1963 av venner av den luthersk-rosenienske forkynnelse, og ønsker å forkynne Guds ord i skrift og tale både i Norge og ute på misjonsmarken. NLL støtter den lutherske kirken i Moldova og luthersk litteraturarbeid i Bolivia og Peru.

Formann: Reidar Heian, Elvedalsveien 175,
3158 Andebu. Tlf. 414 95 526
E-post: reidunar_heia@hotmail.com

Sekretær: Konrad Fjell, Laskengrenda 44,
3221 Sandefjord. Tlf. 915 10 064
E-post: konrad.fjell@gmail.com

Kasserer: Reidun Asdahl, Fossnesveien 13 B,
3160 Stokke. Tlf. 33 33 89 01 / 995 87 987
E-post: fossnes.kontor@gmail.com

Bankgiro: 3000 22 26193
Dansk bankgiro: (4665) 10639360
Svensk postgiro: 178 84 80-0

BIBELSKOLEN PÅ FOSSNES

ble grunnlagt i 1992, og eies og drives av NLL.
Skolen har både halvårig og ettårig kurs.

Skolen ønsker å formidle tillit til Guds ord og spørre etter de gamle stier (Jer 6:16), samt fremme arven fra lekmannsbevegelsen og våre lutherske lærefedre.

Adr.: Fossnesveien 13 B, 3160 Stokke
Tlf. 33 33 89 00 – Fax 33 36 56 65
E-post: bibelskolen@nll.no

Bankgiro: 3000 22 26193

Rektor: Per Bergene Holm, Holmveien 20,
3282 Kvelde. Tlf. 995 09 060
E-post: pbholm@online.no

INTERNETT: www.nll.no

Isais rotskudd

Da Jesus ble født julenatt, kom han som oppfyllelsen av profetien om «kvisten av Isais stubb». «Han skjøt opp som en kvist for hans åsyn, som et rotskudd av tørr jord» (Jes 53:1). Døperen Johannes skulle rydde vei i «ørkenen» og jevne vei for ham i «ødemarken» (Jes 40:3), som betyr at Jesus kom med frelse og nytt liv for den døde og fortapte menneskehet.

Isai, far til kong David, var fra Betlehem. Til ham gav profeten Samuel løftet om at Isais yngste sønn, David, skulle salves til konge. Men Davids jordiske kongerike og dets storhetstid tok slutt. Det kunne ikke leges og gjenopprettes. Derfor ble Jesus født i Betlehem som den nye «Davidssønnen» og ble kvisten av «Isais stubb». Det vil si: Han kom som konge av et helt nytt rike.

For å opprette dette nye kongerike måtte Jesus bli «hvetekornet som ble lagt i jorden for å dø» (Joh 12:24). Ellers ville det bare bli det ene kornet. Han var den syndfrie som måtte gi sitt liv til «løsepenge» for oss fortapte syndere. Slik ble han den velbehagelige frukt for Gud. Bare fra denne roten er det frelse å få – for alle dem som tar imot Jesus og tror på ham.

Jesus sier: «Jeg er Davids rotskudd og ætt, den klare morgenstjerne. Ånden og bruden sier: Kom! Og den som hører det, la ham si: Kom! Og den som tørster, han får komme! Og den som vil, han får ta livets vann uforskyldt!» (Åp 22:16-17).

Ingar Gangås

Immanuel – Gud med oss

Av Per Bergene Holm

«Men en kvist skal skyte fram av Isais stubb, og et skudd fra hans røtter skal bære frukt. Og Herrens Ånd skal hvile over ham – visdoms og forstands Ånd, råds og styrkes Ånd, den Ånd som gir kunnskap om Herren og frykt for ham. Han skal ha sitt velbehag i frykten for Herren. Han skal ikke dømme etter det hans øyne ser, og ikke skifte rett etter det hans ører hører, men han skal dømme de små i samfunnet med rettferdighet og skifte rett med rettvishet for de saktmodige på jorden. Han skal slå jorden med sin munns ris og drepe den ugudelige med pust fra sine lepper. Rettferdighet skal være beltet han har om livet, og trofasthet beltet om hans hofter.»

Jes 11:1-5

De første tolv kapitlene av Jesaja-boka viser oss hvordan hedenskapets

mørke som råder over verden mer og mer inntar Davids hus og Juda rike. I kapittel 10 sier Herren at han vil bruke den nye verdensmakten Assyria som et vredens ris over de stolte og frekke folkeslagene, som synder og reiser seg mot Gud uten frykt og uro. Denne dommen skal også ramme Juda. «Se, Herren, hærskares Herre, hogger av de løvrike grener med skremmelig kraft. De ranke, kneisende trær hogges ned, og de høye blir lave. Den tette skogen hogges ned med øks, Libanon faller for Den Veldige» (10:33-34).

Gud står den stolte imot. Det er også noe å tenke på i våre dager, for oss og vårt folk. Vår rikdom og makt, vår lange fredstid og gode livsvilkår er alt sammen en frukt av den velsignelse evangeliet har brakt oss – men vi er i ferd med å rose oss selv og tenke at det er vår egen for-

Innhold, desember 2016

Isais rotskudd. Av Ingar Gangås	side 2
Immanuel – Gud med oss. Av Per Bergene Holm.....	side 3
Lekpredikanten som vekket Norge. Av Ingar Gangås	side 8
Julekveld i fengslet. Av Jacob B. Bull	side 9
Møtekalender.	side 11
Se, din konge kommer! Av Johan Christian Heuch	side 14
Forfølgeren som ble apostel. Andakt av Martin Fjære	side 19
Se, jeg forkytter dere en stor glede! Av Carl Olof Rosenius	side 21
Du være lovet, Jesus Krist. Av Ingar Gangås	side 23

tjeneste og dyktighet som er årsaken.

Og samtidig som vi tenker og taler slik, vender vi oss fra Gud i en frekkelikhet lik den i Sodoma, og vi gjør Gud imot like opp i ansiktet. Ja, ikke bare det, men vi har latt ugudeligheten og synden få innpass og aksept midt i helligdommen, blant Guds folk og i den kristne forsamling.

Men et slikt folk kan ikke bli stående, og det av to årsaker. For det første vil synden og ugudeligheten ødelegge folket innenfra, og for det andre vil Herrens dom og straff hugge folket ned lik et tre som faller for øksen. Vi er i ferd med å oppleve hvordan vårt folk margstjeles. Det som har vært folkets liv og kraft, Guds ord og frelse, som sevjen i trets marg, er snart helt borte iblant oss. Selv i de kristne hjem er verdsligheten i ferd med å ta plassen for Guds ord og bønn. Fjernsyn, data, aviser, bøker og alle mulige interesser fyller tiden, men hva med Guds ord?

Herren har satt en dag til dom over alt stort og stolt, sier Guds ord, og profeten Jesaja forkynte det for folket i Juda og Jerusalem. Nå var tiden kommet også for dem.

«Men en kvist skal skyte fram av Isais stubb og et skudd fra hans røtter skal bære frukt»

Domsavsnittet i kapittel 10 sluttet med at den tette skogen ble hugget ned med øks. Men gjennom dommen springer frelsen fram som et nytt skudd av stubben som står igjen.

En kvist – et skudd fra hans røtter skal bære frukt. Ordet for skudd –

netser – møter vi igjen i navnet Nasaret (Mat 2:23). Jesus skulle kalles en nasareer, det vil si: ikke være aktet og regnet for noe (Joh 1:47). Rotskuddet ser så spinkelt ut i forhold til det store treet som er hugget ned. Slik skal det også være med Messias' komme (Jes 53:2). I forhold til Davids rike og alle de mektige rikene på jorden, så skal det – i det minste til å begynne med – se smått ut.

Slik var jo nettopp Guds Sønn komme. Det ble ikke aktet på i denne verden, gjetordet gikk ikke omkring ved Jesu fødsel. Nei, i stillhet ble barnet født i en stall i Betlehem, svøpt og lagt i ei krybbe. Bare noen hyrder fikk høre det himmelske budet og gikk for å se, men blant verdens rike og mektige var det ingen som ga akt, heller ikke i palassene eller tempelet i Jerusalem.

Selv om Messias ofte kalles Davids Sønn i Skriften, står det ikke her «Davids stubb», men «Isais stubb». Davids hus var sunket ned i frafall og forfall på profeten Jesajas tid og var blitt en «fallen hytte» (Amos 9:11). Messias skal ikke gjenreise den falne hytten, Davids jordiske kongerike. Hans rike skal ikke bygge på Davids, men det er en ny begynnelse. Messias skal bli opphav til et nytt rike, det som Davids rike bare var et forbilde på, nemlig Guds rike på jord. (I sin tid skal dog også Davids falne hytte gjenreises).

Og dette rotskuddet skal bære frukt. Midt i sin ytre skrøpeligheit skal det vise seg langt mer fruktbart enn alle de store og stolte trær, som Herren hogde ned. Jesus kaller seg selv det grønne

tre. Ikke et grønt tre blant mange andre, men det grønne treet, det eneste. Utenfor ham finnes det ingen frukt, intet som kan bli stående for Gud. Og bare ved at vi podes inn på dette nye treet og får del i stammens liv og saft, kan vi også leve og bære frukt for Gud (Joh 15).

«Og Herrens Ånd skal hvile over ham»

Messias skal ikke kjennes på sin ytre skikkelse, men på sin åndelige utrustning. Slik var det også med tabernaklet. Utvendig var det intet å regne med i forhold til hedningenes gudshus, men dets kraft og herlighet lå ikke i det ytre, men i dets indre – dets åndelige kvalitet.

Messias skal på fullkomment vis være Herrens Salvede tjener. Herrens Ånd skal *hvile* over ham. Ånden skal ikke bare komme over ham i særlige situasjoner, men stadig være over ham, slik Herrens Ånd og herlighet hvilte over tabernaklet. Døperen Johannes så særlig etter dette tegnet på Messias, en

som Herrens Ånd ble værende over (Joh 1:33).

I og med Guds Sønnns komme til jord, har Gud selv tatt bolig iblant oss som det sanne tabernakel (Joh 1:14).

Lysetaken i tabernakelet var syv-armet. Den hadde en midtstamme og tre par armer eller greiner som gikk ut fra midtstammen.

Det bærende og grunnleggende ved Messias, hans midtstamme, er at «Herrens Ånd skal hvile over ham». Fra denne bærende hovedstammen forgreiner Åndens utrustning seg i tre par armer:

«Visdoms og forstands Ånd»

Disse to egenskapene hører sammen og utfyller hverandre. Visdom er den grunnleggende egenskap som preger holdning, motiver, mål og ferd. Roten til visdommen ligger i forholdet til Gud, i gudsfrykten (Ords 9:10; Sal 111:10).

Forstand er den mer praktisk rettede visdom, gudsfrykten slik den kommer til uttrykk i den konkrete livssituasjon. Ordet har en rot som kan bety å skjelne, dvs. mellom det som er rett og galt. Det er tale om en innsikt som setter en i stand til å forstå hva som er Guds vilje.

Her har du den indre hemmeligheten i Jesu liv. I alt var han rettet på Gud. Han elsket Gud framfor alle ting, av hele sitt hjerte, av hele sin sjel og

Redaksjonen ønsker alle våre lesere en velsignet julehøytid og et godt nytt år!

av all sin makt. Han søkte derfor aldri sitt eget, men bare det som var Gud til behag, som fremmet Guds råd og vilje. Det er sann visdom. Og det ga også den rette forstand i valgsituasjoner, slik at han alltid spurte etter Herrens råd og vilje, og ikke sin egen.

I Jesus møter du et menneske slik mennesket skulle være, helt og holdent rettet på Gud og hans råd og vilje.

«Råds og styrkes Ånd»

Disse to egenskapene hører også sammen. I Jes 9:6 kalles Immanuel for «Rådgiver». Men her er det tale om mer enn visdom og forstand slik at en kan gi gode råd til andre. Det er i første rekke tale om å ha evnen og styrken til å føre sitt råd igjennom (Jes 46:9-11).

Noe av det mest sentrale i Skriftens tale om Messias (Immanuel) er at hans ord og løfter går i oppfyllelse (5Mos 18:15ff; 2Kor 1:20). Igjen og igjen leser vi om Jesus, at det skjedde for at det og det ord skulle gå i oppfyllelse.

Dette er noe veldig å vite om Jesus. Hans ord og løfter holder, for han som har gitt dem er selv i stand til å fullføre dem! En slik utrustning og makt har han.

I første rekke tenkes det på løftene om frelse fra synden og dommen, om å knuse slangens hode, den synd og død som den onde har ført inn i verden. (Les Mar 2:5-12!). Jesus kan gi et slikt «råd», det vil si et løfte om frelse fra døden og dommen – syndenes forlatelse – for han har selv styrke til å sette det igjennom. Men hva kostet det ikke

ham, hvilken styrke er det tale om? Er det militær makt og styrke? Nei, det er tale om styrken til å lide og dø i synderens sted!

Vi legger merke til hele denne utrustningen. Den ser ikke så veldig ut i det ytre, den viser seg i et liv overgitt til Gud og hans vilje, i styrke til å oppfylle Guds løfter om frelse og syndenes forlatelse – og det skjer gjennom lidelser og død (Heb 2:10).

«Den Ånd som gir kunnskap om Herren og frykt for ham»

Igjen møter vi to egenskaper som hører uløselig sammen. Ordet kunnskap betyr egentlig kjennskap, det er tale om et personlig kjennskap til Herren basert på intim, personlig erfaring. Den sanne ærefrykt for Gud springer ut av et personlig kjennskap til Gud.

Vi møter dette så tydelig i Jesu liv. Hans fortrolige omgang med Gud og kjennskap til Faderens visdom, kjærlighet og råd, viste seg gang på gang i den rette ærefrykt som gjorde at Jesus alltid underordnet seg Faderens vilje – ikke minst i Getsemane (Mat 26:42; Joh 12:27-28).

Et sant personlig kjennskap til Gud fører også til sann guds frykt i livet. Her har vi noe å prøve oss på noen hver. Der hvor vårt kjennskap til Gud bare er teori og ikke et personlig samfunn, der er vår guds frykt også bare et menneskebud vi har lært (Jes 29:13). Men der hvor vi i sannhet kjenner Gud og lever med ham, der følger også et liv i sann guds frykt (2Pet 1:3). Slik var det med Jesus.

«Han skal ha sitt velbehag i frykten for Herren»

Ordrett står det: «Han skal ånde/lukte frykten for Herren». Det betyr at Immanuel skal først av alt være rettet på hva som er Herrens vilje og behag i alt han gjør. Han skal ikke søke menneskers gunst og vilje, og derigjennom søke å oppnå ære og popularitet hos dem. Han skal heller ikke søke å leve til behag for seg selv, men i alt søke det som er til behag for Herren. Det var Jesu mat å gjøre sin himmelske Fars vilje (Joh 4:34).

«Han skal ikke dømme etter det hans øyne ser...»

Han lar seg ikke bestikke, ser ikke til ytre makt, rikdom, status osv., og dømmer ikke etter menneskers tanker og fordommer. Vi ser det så tydelig hos Jesus, der han sitter ved tempelkisten. Han ser ikke på de store summene som fariseerne og de skriftlærde gir, men han ser dypere og ser derfor hvordan enken gir alt hun har med sine to skjerver (Luk 21:1-4; 18:9-14). Hans styre er fullkomment i rett og rettferdighet.

I alle vanlige samfunn blir gjerne de små og saktmodige utnyttet og utbyttet og får ikke sin rett. De som ikke tar seg til rette, men som vandrer i saktmodighet, trekker ofte det korteste strået i syndens verden. Slik skal det ikke være i Immanuels rike. I hans rike aktes de små og saktmodige. Immanuel skal selv sørge for deres rett. Her er det ikke i første rekke tale om å få rett i denne verden, men at Jesus

skal ta seg av sine og føre deres sak, først og fremst slik at de skal bli frelst og stående for Gud. Men den som hører Jesus til skal også få regne med at han tar seg av den troendes sak i denne verden. Derfor kan den troende med frimodighet sette sin vei i Herrens hånd og stole på ham, han skal gjøre det.

«Rettferdighet skal være beltet han har om livet, og trofasthet beltet om hans hofter»

Når noen skulle gjøre seg klare til arbeid eller strid, måtte de først binde klærne om seg med belte så de ikke skulle snuble og bli hindret. Beltet ga også fasthet og holdning. Immanuel er vel beredt til sin gjerning, han har den rette fasthet og holdning i møte med sin oppgave, i kraft av sin rettferdighet og trofasthet (mot Herren). Trofasthet kan også oversettes tro. Immanuel, Jesus, skal gjøre sin gjerning i tro og tillit til Herren.

Immanuels rike er ikke et rike av denne verden, og kongen selv er heller ikke som noen vanlig jordisk konge. Nei, det er en konge som strider for sitt rikes barn, som gir seg selv hen for sine. Tenk å få høre ham til! Han som fører saken for sine, som har styrke til å føre den igjennom.

Og lik kongen selv, så kjennes ingen av hans folk i de ytre ting. Guds rike er inneni dere, sier Jesus. Riket er der kongen er. Derfor er Guds rike i de hjerter hvor Jesus selv er født og svøpt, som i sin krybbe.

Lekpredikanten som vekket Norge

Av Ingar Gangås

Hans Nielsen Hauge ble født i Tune i Østfold i 1771, og fikk etter en åndelig opplevelse i 25-års alderen kall til å reise rundt med Guds ord.

Det som fortelles i artikkelen «Julekveld i fengslet» (neste side), hendte julaften 1805, mens han satt under svært strenge og vanskelige kår i Rådhusarresten.

Hans Nielsen Hauge ble fengslet i Eiker i 1804 og senere overført til Oslo, et fengselsopphold som varte helt til 1814. Anklagen var blant annet brudd på løsgjengerloven (fra 1754) og konventikkelplakaten (1741-1842), som forbød lekmenn å reise rundt med Guds ord og ha «oppbyggelser».

Han ble løslatt en periode fra 1811 for å reise til Sørlandet på offentlig bekostning, for å anlegge og forbedre saltkokerier. På grunn av handelsblokade måtte landet selv dekke sitt behov for salt, og Hauge hadde innsikt i saltutvinning.

Hans Nielsen Hauge ble arrestert en rekke ganger, men valgte å lyde Gud mer enn mennesker. Første gang han ble arrestert, var tredje juledag i 1797. Julen 1799 satt han også i fengsel, denne gang i Rådhusarresten i Trondheim. Det var da han skrev salmen «Jeg er hos Gud i nåde, hva skader verden meg» (gjengitt på side 10).

Hauge satt mer enn 10 år til sammen i fengsel, riktignok med enkelte lempelser på slutten, som gjorde at han

Adolf Tidemand: «Haugianerne»

kunne tilbringe noe tid utenfor murene hos venner. Først den 23. desember 1814 kunne Hauge forlate fengslet for siste gang, som fri mann. Da hadde han ventet i flere år på dom i saken, og han var nedbrutt helsemessig.

I de 18 årene han var predikant og utenfor fengslets murer, fikk han utgitt ikke mindre enn 33 bøker. I tillegg var han en driftig handelsmann med flere industriforetak, blant annet papirfabrikk og eget boktrykkeri.

Han ble redskap til store vekkelser, og var på grunn av sin troskap mot Guds ord til åndelig veiledning for mange. Flere av disse ble hjulpet i gang med egne forretninger og virksomheter.

Han døde i 1824 etter store lidelser. Da det led mot slutten, sa han: «Følg Jesus!» Deretter reiste han seg litt mer opp i senga, og med et strålende ansikt kom det med svak stemme: «O, du evige, kjærlige Gud!»

L&E

Julekveld i fengslet

Etter Jacob B. Bull: Hans Nielsen Hauge

Hans Nielsen Hauge satt bøyd med hodet i begge hendene på den harde tresenga i cella. Maten stod urørt. Lyset brente med lang, svart tanne. Han satt bøyd og i kamp. I kveld, Frelserens kveld, barmhjertighetens store fest på jorda, kjente han forlatthetens store smerte og ensomme redsel dypere enn noen annen dag i hele det lange året.

Var det Guds mening at han skulle sitte her utestengt fra lyset og livet resten av sin tid? «Jeg er lyset og livet», sa det dypt inne. «Ja, ja», hvisket han, «din vilje skje!», men atter dukket de fristende tankene fram av det svarte. Han så sine to venners ansikt. De hadde gått den lange veien over fjella for å tale med ham, men fengslets dør stengte. Alle de tusener som trengte å tale med ham, var utestengt. Slik skulle han sitte uvirksom resten av sitt liv, i mørke, i ensomhet, i gagnløs venting. Aldri se sola mer, aldri se de kjære ansiktene mer!

Han bøydde hodet dypere: «Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg?» hvisket han i sorgen. Ikke få fullføre sin gjerning! Ikke få bøye sitt hode i døden og si: «Herre, det er fullbrakt!» Tårer piplet fram mellom hendene der han satt, akslene under den grå kapp-en rørte seg i små rykk. Det var lenge stilt i den mørke cella. Hans Nielsen Hauge bad, bad til den Gud som han alt i barneårene hadde bøyd seg for, bad om lys i mørket, om frelse fra synd og

fristelse, om trøst i sin store sjelenød.

Da – med ett skalv det inn til hans trette sanser et fjernt dirr av toner, en livsalig klang, som steg, vokste og til slutt brast ut som en jubel alle vegne fra. Det var julen som ble ringt inn over den store staden.

Hans Nielsen Hauge sank på kne med hendene foldet. Tårer styrtet ut av øynene. Han kjente en uendelig lykke gjennombeve seg, som hørte han himmeriks klokker der ute i det fjerne. Gud hadde gitt ham svar. Julekveldens budskap om frelse hadde kommet til ham i ensomheten. «Gud, du min Gud!» mumlet han fram for seg. «Priset og takket være du i all evighet!» Og der ute hogg klokkene inn i festlig triumf, et vell av toner utover den mørke byen. «Gledelig jul!» ble det sagt i tusen opplyste heimer. «Gledelig jul!» ble det hvisket dypt inne i den ensomme mannens hjerte. Hans Nielsen Hauge reiste seg og stod oppreist i den mørke cella, der det fattige talglyset brant med rød, svak flamme. Han foldet hendene. Litt etter klang salmen «Jesus, din søte forening å smake», rikt bevende fra den trange cella i rådhusarresten. Fanger i de andre cellene løftet hodene og lyttet undrende. Vakten stanset sine skritt på gangen.

Men utenfor i vinterkulden og mørket stod to tause menn. De så opp mot Hans Nielsen Hagues celle gjennom mørket. Og de hørte stemmen som de

*Jeg er hos Gud i nåde.
Hva skader verden meg
om den en stund får råde
og stenger meg min vei?
Om den mitt legem binder
i fengslets mørke skjul,
dog ånden overvinner
og holder glad sin jul.*

*Vår Gud oss trofast lover
at han hver sjel vil fri
som her i livet vover
å vandre sannhets sti,
som ei seg lar forføre
av verdens falske skinn,
men faste trinn vil gjøre
helt i Guds rike inn.*

*Å, alle søsken kjære
som er i Herren ett!
Vi bør årvåkne være,
til mandig stid beredt,
og aldri la oss svike
av verdens falske ånd,
og ei tilbake vike
for noen trengselsbånd.*

*Guds nåde nu oss styrke
og stå oss kraftig bi,
at vi ham rett kan dyrke
og følge sannhets sti.
Og alle våre dage
med et forenet sinn
for ham oss selv forsage,
i himlen trenge inn.*

(Hans Nielsen Hauge. Sb 346)

ville ha kjent mellom tusen, stemmen som for dem hadde åpnet syn og sans for det gode på jorda. De stod og lyttet til sangen, de stod og holdt hverandre i hendene som to barn på vandring i det fremmede. Slik stod de uten et ord til siste tonen var borte.

Men da Hauge, trøstet og styrket, igjen hadde satt seg, reiste han seg plutselig, undrende. Der ute under cella hans steg salmesang. Det var to som sang, salmen for de nødlidende, de forlattes angstrop til Gud om frelse. Det klang spinkelt og sårt inn fra kveldsmørket og vinterkulden.

Hans Nielsen Hauge ble grepet av et stort vemod. Det var vennene hans, de to som hadde gått den lange veien fra Bergen over alle fjell for å få tale med ham. Han kjente det som han ville forblø innvendig. Her satt han og kunne ikke hjelpe, kunne ikke nå dem, kunne ikke få sendt et trøstens ord til de mange tusen som ventet på ham.

Nå tidde sangen der ute. De to mennene stod sørgmodige og nedbøyde. De så opp mot det halvmørke gittervinduet høyt der oppe på den grå muren. Med ett som de stod der, steg det en lysning der oppe. «Se!» sa den ene av de to mennene og grep den andre om armen. Den vesle lysningen vokste, et ensomt lys med sorgfull, svartbrent tanne ble løftet høyt og kastet et varmt, blodrødt lys ut i mørket. «Se!» sa den andre av de to mennene – og brast i gråt. Det var Hans Nielsen Hauge som forkynte lysets seier fra mørket og fengselsensomheten.

«Gud være lovet!», sa Samuel Trå – han stod med foldede hender og stirret.

Møtekalender

Desember

- 3.-4. Årnes
Per Bergene Holm
11. Askim
Sigbjørn Agnalt

Januar

- 14.-15. Askim
Lars Fossdal
- 24.-29. Bangsund
Per Bergene Holm
- 20.-22. Nærbø
22. Randaberg
29. Mosvik
Ingar Gangås

Nyttårssamling på Fossnes 29.12-01.01.

Talere: Lars Fossdal, Egon Jensen,
Marcus Söderberg og Rami Seppälä

Påmelding:
Reidun Asdahl
Tlf.: 995 87 987
fossnes.kontor@gmail.com

Påmeldingsfrist: 10. desember

Lys et der oppe i vinduet sank og ble borte. Kveldsmørket ble dypere, men de to mennene stod ennå og så, lykkelige og takknemlige. De hadde fått bud fra ham der inne, et bud om urokkelig tro på Gud, et bud om at lyset skulle seire. Og dette budet ville de bringe fra gård til gård over hele landet der det fantes brødre.

Som de stod der tause, kom atter den vesle lysningen der oppe fra gittervinduet. Og om litt skinte lyset som før. Så kom en arm med ei lysesaks opp, lyset ble pusset, og den vesle flammen steg klar og skinnende.

Det gav et hikst i de to mennene. De hadde forstått. Det gjaldt å rense Guds kirke på jorden, å holde Guds lys rent så det kunne skinne klart for menneskene. «Skjønte du ham?» hvisket Samuel Trå til den andre. «Ja, ja», svarte den andre som var lutrygget. Han sto og stridde med gråten. Nå sang det der inne fra.

«Vår Gud han er så fast en borg», steg det. Og det vesle lyset der oppe skinte og skinte under sangen, holdt av en skjelvende hånd, helt til siste strofe hadde dødd bort. Så sank det langsomt og ble borte.

Mennene stod og knuget hverandres hender lenge. Så mumlet den ene: «En gledelig jul, Hans Hauge. Gud gi deg en gledelig jul der inne!»

Og de gikk langsomt bort de to mennene. Samuel Trå foran og Ole Rørsveen, den lutrygga mannen, bakerst. Det var samme mannen som nå hadde vandret fra Bergen til Oslo for å treffe Hans Nielsen Hauge, som hadde fått lutryggen sin ved å bære Hans Nielsen Huges bøker hundrevis av mil over fjella og gjennom dalene hele landet rundt.

*«Slik opplevde jeg julen»,
Lunde forlag, 1961*

«Men da han nærmet seg nedstigningen fra Oljeberget, begynte hele disiplflokken i glede å love Gud med høy røst for alle de kraftige gjerninger

de hadde sett. De sa: Velsignet være kongen som kommer i Herrens navn! Fred i himmelen, og ære i det høyeste. Noen av fariseerne i folkemengden sa

Enrique Simonet Lombardo 1866-1927: «Jesus gråt over Jerusalem» (1892)

til ham: Mester, irttesett dine disipler! Men han svarte og sa: Jeg sier dere: Om disse tier, så skal steinene rope! Da han kom nær og så byen,

gråt han over den, og sa: Visste også du, om enn først på denne din dag, hva som tjener til din fred! Men nå er det skjult for dine øyne» (Luk 19:37-42).

Se, din konge kommer!

Adventspreken av Johan Christian Heuch

«Da de nærmet seg Jerusalem og kom til Betfage ved Oljeberget, sendte Jesus to disipler av sted og sa til dem: Gå inn i landsbyen like foran dere. Der skal dere straks finne en eselhoppe som står bundet, og en fole sammen med den. Løs dem og lei dem hit til meg. Hvis noen sier noe til dere, skal dere svare: Herren har bruk for dem! Da skal han straks sende dem. Men dette skjedde for at det skulle bli oppfylt som var sagt ved profeten: Si til Sions datter: Se, din konge kommer til deg, saktmodig, ridende på et esel – på trell-dyrets fole. Disiplene gikk da av sted og gjorde som Jesus hadde pålagt dem. De hentet eslet og folen, og la kappene sine på dem, og han satte seg på dem. Mange i den store folkemengden bredte kappene sine ut på veien, andre hogg grener av trærne og strødde på veien. Folkemengden som gikk foran og de som fulgte etter, ropte og sa: Hosianna, Davids sønn! Velsignet være han som kommer i Herrens navn! Hosianna i det høyeste!»

Mat 21:1-9

Bønn

Kom Herre Jesus! Kom inn i våre hjerter med din nåde og gave, med all din frelsende makt. Kom som vår konge og ta makten ifra oss, at du kan styre oss etter din vilje. Kom saktmodig, så vi kan kjenne at det er nådens makt som du utøver når du tukter som

når du trøster. Ja, kom som den du er: vår saktmodige konge, og opplåt våre øyne så vi kan se din frelses herlighet og få det som våre hjerter innerst inne begjærer: å være dine i evighet. Amen.

Evangeliet i en sum

«Se, din konge kommer til deg, saktmodig!» I dette vårt evangeliums hovedord har vi som i en sum hele innholdet av den forkynnelse som skal lyde i Herrens hus gjennom hele kirkeåret. Den kristne preken har ingen annen hensikt enn å vitne om Kristus, så hjertene kunne skue hans frelsende kjærlighet og få vilje og makt til fullt og helt å gi seg hen til ham. Den kristne forkynnelse vitner om syndens mengde, syndens makt, skam og fare, men kun for at sjelene skal åpne seg for ham i inderlig lengsel etter den frelse i ham som kommer saktmodig uten å true eller bebreide, men som er den eneste som har myndighet til å fri oss fra syndens nød. Forkynnelsen skal gjøre lovens dom kjent for hjertet og tvinge den sløve samvittighet til å føle Guds vrede, men kun for at sjelen skal få behov for å skue ham, han som er selve nådens og forsoningens liflige evangelium. Denne prediken trenger inn i det *indre*, skjulte liv i sjelens dyp, og bretter det ut i Guds ords lys. Det avdekker ikke mindre det *ytre* liv i alle dets former, både i sorg og glede, i hjemmet og i verden, både den enkeltes og folkets

liv, men alt dette gjør han for at synden skal erkjennes og fornemmes. Hensikten er å vise at menneskelivet kun har sin rette verdi når det leves i Kristus, og bare da, når det hengir seg til ham som kommer saktmodig og endog med all sin kjærlighets frelsende makt.

Ja, den kristne forkynnelse hold kan sammenfattes i dette ene ord: Kristus. Enten vi forkynner ham som den som er blitt oss visdom fra Gud, eller som vår rettferdighet eller helliggjørelse eller forløsning, så forkynner vi bare ham. For kristendom er ingen samling av forskrifter og læresetninger, hverken *av* Kristus eller *om* Kristus. Men kristendom er Kristi levende åpenbaring. Det er ham selv som Guds legemliggjorte kjærlighet, som drar alle dem til sin frelse som får skue inn i hans hjerte – det hjerte som kommer saktmodig og dog som vår konge, fordi han er den eneste som eier frelsens makt.

Daglig brød

Når vi alle kirkeårets søndager har bare denne, ene Kristus å preke om – når vi, selv om Gud lar oss få mange år som hans vitner i menigheten, dog aldri kunne eller ville komme med noe nytt, i tillegg til det gamle evangelium, vil ikke da de få rett som sier at det ikke er umaken verdt å høre flere prekener, for de vet på forhånd hva det skal prekes om, eller de kan det utenat? Nei, for den sakens skyld trenger vi ikke å uroe oss. Hele guddommens fylde bor legemlig i Kristus. Ingen kan uttømme Guds vesens uutgrunnelige

rikdom. Derfor er det heller ikke noe menneske som er i stand til å uttømme all den frelsens og salighetens rikdom som vår herres Jesu Kristi navn inneholder. Denne rikdom vil ingen kunne utlegge for menigheten.

Slik som et hvert sunt menneske hver morgen med uforminsket behag nyter det friske brød, skjønt han for lengst vet hvordan brødet smaker, vil det sunne trosliv alltid på nytt begjære det gamle og kjente, men samtidig alltid så friske evangelium. Det er alltid nytt. Gjennom dette «livets brød» meddeler Kristus sine troende sitt liv og sin kraft. Sant nok går det an å tømme livsfylden av evangeliet og forandre det til en sum av døde formularer og tomme talemåter. Det går an å forkynne Kristus så tørt og kjedsommelig at det er som om vi mottar en beinrad og hørte de tørre knoklene uavlatelig slå mot hverandre. I stedet skulle prekenen la oss se og møte den Frelser som selv er det evige liv, og som kom for at vi skulle «ha liv og ha liv i overflod».

Men er dette tilfelle med vår prediken, kommer det bare av at vi arme forkynnere ikke tilstrekkelig og inderlig nok har senket oss ned i Kristi nådes rikdom. Den er i seg selv uuttømmelig – mektig til uavlatelig å nære og styrke Guds barn hele livet igjennom, ja, slekt etter slekt til dagens ende.

Et nådeår

Men merk deg vel at det er kun Herrens troende barn som ser ham i evangeliet og som erfarer hans livskraft gjennom hans ord. For alle de

andre blir evangeliet fort en gammel historie, en trøttende tekst, som de for lengst tror de kan utenat, og enda kan ramse opp i søvne. For Guds barn er et nytt kirkeår begynnelsen på et nytt nådeår, der den herre Jesus dag etter dag vil komme til dem med alle sitt livs og sin døds velgjerninger, med all sin frelsermakts styrke og inderlighet, og lege deres sår, overvinne deres fristelser, bevare dem i troens samfunn med seg, og når dagen nærmer seg la dem få skue ham klart i det evige liv. For alle andre er et nytt kirkeår bare en tid der presten vender alterboken og begynner å lese de gamle tekster om igjen. Men slik er det ikke for Guds folk. Herrens troende barn ser sin Herre og Frelser,

Jesus Kristus, komme til dem som den saktmodige konge når Ordet og nådemidlene forvaltes.

Men å la søndag etter søndag, år etter år, svinne hen uten å se Kristus, er en farlig sak for hver den som lever i forsamlingen, der Kristus er og handler gjennom nådemidlene med hver sjel som vil se ham med troens øye. Det er det samme som å forspille frelsens tid og gjøre all Guds nåde forgjeves. Derfor vil vi si med alt troens alvor og med all kjærlighetens bekymring til hver vantros sjel: Gni den dorske, sløve, likegyldige, egenrettfærdige og hovmodige vantros søvn av dine øyne! La deg nå frelse så Kristus kan lyse for deg! Se, din konge kommer til deg, saktmodig!

«Inntoget i Jerusalem»

Ja, se ham som et Guds barn, se ham som *din*, og se ham som *din konge*! Se ham som den som kommer *saktmodig* og som kommer til *deg*! Ser du ham slik, da vil også du kunne bekjenne med alle Guds barn: «Vi så hans herlighet, en herlighet som den Enbarnes fra Faderen, full av nåde og sannhet». Og da vil også du kunne forstå at Kristi evangelium har en uuttømmelig rikdom på liv, kraft og trøst.

Så hør og forstå hvordan Herrens troende barn ser Kristus, deres saktmodige konge, komme til seg alle årets dager!

«Mine får hører min røst!»

Så ofte som en får høre evangeliet forkynt sant og rent, får du se ham. Da kjenner Guds barn at han handler med dem etter deres innerste behov. I det de troende bringer sine hjerter inn under hans ords påvirkning, erfarer de hans kraft. Fra evangeliet får de en trøst, en tukt, og en styrke og en klar visshet, et mektig håp, en rettferdighets varme som de vet at ikke noe menneskeord kan gi dem. Gjennom det ord som troen griper, frelses de. Derfor er dette evangeliets ord herlig for dem, selv om en skrøpelig forkynnelse kan fordunkle denne herligheten. Selv om talen ikke omtales på byens gater og streder, og ikke har noen eggende makt i seg, men er en ganske simpel utleggelse, vil den rette og sanne forkynnelse likevel bringe Kristus nær til sine troende venner. Ved dette Ordet blir livssamfunnet med ham styrket. Under evangeliets forkynnelse glemmes budbærerens skrøpelighet,

fordi en ser herligheten i Herrens evangelium. Hvem vil da tenke på om det herlige budskap blir frembåret med en flammende tunge? Eller om kongen har sendt en klosset og ubegavet tjener som ikke kan frembære sine ord i veltalighet, når talen likevel overbringer en så usigelig stor nåde? Bare når budskapet er likegyldig, og nåden er unødvendig, kan slike ytre ting legge beslag på din oppmerksomhet på en slik måte at selve budskapet går deg hus forbi. Men for et Guds barn er evangeliets budskap over all måte viktig. For dem er budskapet om deres evige frelse fra alle fordervelsens makter det viktigste. Gjennom dette ord skjer det som Jesus selv sier: «Mine får hører min røst, og de kjenner meg, og de følger meg, og jeg gir dem et evig liv, og de skal slett ikke fortapes, og ingen skal rive dem ut av min hånd».

Vantro og egenkjærlighet

Når noen ikke *kan* se Kristus i Skriften, er det fordi de ikke *vil* tro. Slik er Guds ords lære. For når Guds ord sier at «den som ikke tror, er allerede dømt, fordi han ikke har trodd på Guds enbårne Sønn», stempler det dermed vantroen som synd. Den regnes som en synd til døden, ja, som om den var den eneste synd, fordi den gjør det umulig å motta den frelse som bringer forlatelse og frigjørelse fra all synd. Dette fordi den til sist beror på hjertets uvilje. Veien til å se Jesus som den *han* er: synderes frelser, er å se seg selv som den *du* er: synderen som trenger hans frelse. Derfor er de skyldige, som ikke har fått troens syn på

Jesus, fordi de i blindhet har tillukket sine øyne og ikke vil se sin egen synd.

Det er en synd som det skulle være mulig for alle å se, fordi det er selve grunnsynden hos oss alle sammen, og det er egenrettferdighetens synd. Vi er vår egen Gud, tilværelsens midtpunkt, det som hele vårt liv dreier seg om.

Å se seg selv som fortapt, er veien til å se Jesus som sin sanne frelser. Der- som noen ikke vil gå *den* veien, får han aldri skue ham. Men hver den som går denne vei, får se ham som *sin*. Og den som ser Kristus som *sin*, ser ham som konge. Ser du først *ham*, ønsker du at han og ingen andre skal herske over deg. Da har vi en konge som «er med oss alle dager» og selv fører striden i oss til seier mot alle våre fiender, idet han gjennom sin Ånds helliggjørende nåde – ved tukt, trøst og veiledning – virker i oss sin frelses velsignelse, og oppdrar oss i samfunnet med seg til det evige liv.

Jesus er kongen

Hvordan kan vi tvile på dette, når vi tenker på *hvordan* han kommer, og hvilke gaver han bringer med seg, når han nå som vår konge vil ta herredømmet i våre hjerter?

Han kommer fra krybben i Betlehem, for at vi ved hans fattigdom skulle bli rike. Han ble oppfostret i Juda land, hvor han hver dag med sin lydighet oppveide vår daglige ulydighet. Han kommer fra blodsvette og dødskamp i Getsemane, der han for oss overvant dødens angst og helvetes gru. Han kommer fra Golgata kors, hvor

han naglet vårt skyldbrev til korsets tre, der han ble en forbannelse for oss. Han kommer med all sin fortjeneste, all sin livs og sin døds velsignelse, for å skjenke oss den i våre hjerter. Men han kommer også fra den åpne graven med sin oppstandelses kraft og med sitt livs guddommelige allmakt – for å gi våre hjerter den kraft han vant oss, at vi skulle bli Guds barn, ikke mer trelbundet under synden, men fritt kjempende mot den som en mann mot sin fiende. Slik kommer han med all sin oppstandelses rettferdiggjørende og helliggjørende nåde. Han kommer som konge for å skape og oppholde det evige liv i våre hjerter.

Han er saktmodig

Jesus er saktmodig og tålmodig. Derfor kan han være synderes frelser. Så se da din konge som saktmodig kommer til deg! La synet av hans frelsermakt og frelserkjærlighet bøye ditt hjerte til ham. La det i hele dette nådens år alltid lyde sterkere og sannere i ditt hjerte: Hosianna, frels, kjære Herre! Og du skal i sannhet få kjenne at han frelser alle som ser hen til ham med troens blikk.

Han står for døren nå og banker, og til hver den som lukker opp for ham, vil han gå inn og holde nattverd med ham. Må det skje med oss alle i dette kirkeår.

*Fra «Vitnesbyrd om Kristus
– Prædikener over
Kierkeaarets Høimessetexter»,
Kristiania, 1887*

Forfølgeren som ble apostel

Andakt av Martin Fjære

«Og nå, hva venter du på? Stå opp og la deg døpe og få dine synder vasket bort, idet du påkaller hans navn!»

Apg 22:16

Det er i en særdeles presset situasjon at apostelen gjenforteller denne delen av sin omvendelsehistorie. Hans tilbakekomst til Jerusalem etter flere år borte på misjonsreiser, hadde skapt et veldig oppstyr. Feilaktig ble han beskyldt for å ha ført en hedning inn i templet. Dette satte sinnene i kok og Paulus ble drevet ut av tempelet. Tempelets dører ble lukket og folkehopen trengte på for å slå ham i hjel.

Oppstyret var så stort at det ble meldt til den romerske høvedsmannen, som straks grep inn og førte Paulus ut av folkehopen. I trappen som førte inn i høvedsmannens festning, får Paulus anledning til å tale til folket.

Først forteller han om hvordan hans egen, gamle nidkjærhet for Gud gjorde ham til en forfølger av Kristi menighet: «Denne Veien forfulgte jeg til døden, og jeg bandt og kastet i fengsel både menn og kvinner» (Apg 22:4).

Og nettopp i dette ærende kommer Guds kall og vekkelse inn i hans liv: «Og jeg falt til jorden og hørte en røst som sa til meg: Saul, Saul, hvorfor forfølger du meg? Jeg svarte: Hvem er du, Herre? Og han sa til meg: Jeg er Jesus fra Nasaret, han som du forfølger» (Apg 22:7f).

Fra trappen i høvedsmannens fest-

ning, forteller han videre hvordan Herren kalte ham til frelse og tjeneste, gjennom den gudfryktige Ananias. Kallsbudskapet munnet ut i bibelverset for denne andakten: «Og nå, hva venter du på? Stå opp og la deg døpe og få dine synder vasket bort, idet du påkaller hans navn!» (Apg 22:16).

Her forkynnes det så tindrende klart, både for oss og folkehopen, at Gud frelser av nåde og ikke ved fortjeneste. Denne mannen som nylig hadde forfulgt og truet andre mennesker til å fornekte Jesu-navnet, han oppfordres straks til å la seg døpe til ham og til å påkalle hans navn. Ja med løfte om øyeblikkelig forlatelse for alle hans synder!

Velsignede Jesus! Du som kaller på virkelige syndere, kaller på dem på deres bortvendte, syndige vei. Ja, som så umiddelbart gir syndenes forlatelse til den som påkaller ditt navn!

«Jeg svarte: Hvem er du, Herre? Og han sa til meg: Jeg er Jesus fra Nasaret, han som du forfølger» (Apg 22:8).

Du kjærlige Jesus! Du som stanser opp forfølgeren og fornekeren av ditt navn. Byder ham å bruke ditt navn, påkalle ditt navn, ja, bli døpt i ditt navn. Døpt til din død for alle våre synder, døpt til din oppstandelse til vår rettferdiggjørelse. Ditt navn, Jesus, som var hans største forargelse, tilbyr du ham, ja, legger i hans munn. Din måte å frelse og utvelge din apostel på, gir oss et sikkert nådehåp. Et håp for den som

har rotet det til for seg tidligere i livet. Ja, du som kanskje også i beste mening har ment å gå Guds ærend, men som plutselig får øynene opp for at du bare har stått ham imot, med all din innsats.

Her viser Gud oss hvordan hans ord gjennom profeten Joel oppfylles: «Og det skal skje: Hver den som påkaller Herrens navn, skal bli frelst» (Joel 3:5a).

Takk for at vi skal få ta ditt navn i vår munn og i vårt hjerte! Takk for at ditt navn borger for en åpen adgang like inn til Faderens trone, der du allerede har gått inn som yppersteprest og soningsoffer!

«Og nå, hva venter du på? Stå opp og la deg døpe og få dine synder vasket bort,

idet du påkaller hans navn!» (Apg 22:16).

Hører du som leser disse linjene, Jesu ord også til deg? Du er kanskje døpt til ham, men påkaller du ham, eller er du mest opptatt med å forsvare din kristendom og din tro, både ovenfor Gud og mennesker?

Se til at du ikke er som en Paulus før omvendelsen, med stor aktivitet, mange bønner, og med din egen oppfatning av Messias og Jesus.

Bønnen fra hjertet kom først etter møtet med Jesu lys og påfølgende mørke og nød i hjertet. Påkallelsen av Jesu navn kom etter Jesu løfte om syndenes forlatelse. Det er bare Guds ord som virker dette, også i dag. L&E

Englene kommer til hyrdene

Utenfor Betlehem var det godt beite for feet, for kuer og sauer. Dyrene kunne gå der hele året rundt – det var ikke kaldere. Om natten drev gjeterne dyrene sine sammen innenfor et gjerde, og de holdt vakt om natten for å passe dem for ville dyr. Den natten da Jesus ble født gjorde de på samme måte. Hyrdene holdt vakt.

Mens det var stilt og rolig omkring dem, stod Herrens engel plutselig foran dem. Det ble lyst som om dagen, og hyrdene ble meget redde.

Men engelen sa: – Frykt ikke! Se, jeg bringer dere et godt budskap om en stor glede for alle folk: I dag er det født dere en frelser, som er Kristus, Herren, i Davids stad! Og dette skal dere ha til tegn: Dere skal finne et

barn, svøpt og liggende i en krybbe.

Med det samme var det hos engelen en hel hær av engler som lovspriste Gud og sa: – Ære være Gud i det høyeste, og fred på jorden, blant mennesker hans velbehag.

Da englene var faret opp til himmelen, sa hyrdene til hverandre: – La oss gå til Betlehem og se!

Glade skyndte hyrdene seg av sted, og lette til de fant barnet i krybben, og Maria og Josef. De fortalte dem alt det som englene hadde sagt dem ute på marken. Da hyrdene vendte tilbake til vekten sin der ute på marken, lovet de Gud og preste ham for alt det de hadde hørt og sett.

Immanuel Flood

Utdrag fra «Bibelske fortellinger»

Se, jeg forkynner dere en stor glede!

Av Carl Olof Rosenius

«Og se, en Herrens engel stod hos dem, og Herrens herlighet lyste om dem. Og de ble meget forferdet. Men engelen sa til dem: Frykt ikke! For se, jeg forkynner dere en stor glede – en glede for hele folket. I dag er det født dere en frelser, som er Messias, Herren – i Davids by. Og dette skal dere ha til tegn: dere skal finne et barn som er svøpt og ligger i en krybbe. Og med ett var det sammen med engelen en himmelsk hærskere, som lovpriste Gud og sa: Ære være Gud i det høyeste, og fred på jorden, i mennesker Guds velbehag.»

Luk 2:9-14.

Dersom vi virkelig fattet hva Kristus har gjort for oss, da ville vi feire jul hele året, ja, hele livet. På samme måte som vi i all evighet skal prise Gud for dette nådens under at han sendte oss sin enbårne Sønn.

Men mang en gudfryktig sjel har selv i sin glade juleandakt ennå aldri fattet den store gleden engelen kommer med bud om. I hele sitt liv har de aldri hatt noen nytte av dette barnet.

Mest sørgelig er det når vi ser dette hos gudfryktige mennesker som med stort alvor forsøker å feire frelserens fødsel på en verdig måte. De går der år etter år uten å få lys over den veldige gaven dette barnet kom med til dem. Deres juleglede er sloknet så snart følelsen av høytid er over og julelysene er slokt. Vi bør be Gud i stort alvor om

Den Hellige Ånds lys, så vi kan fatte hva som var hensikten med at Kristus kom til verden.

Dersom Gud vil være nådig mot oss, og velsigne Ordet vi nå skal dele, da kan vi få mye godt av det. Ellers sitter vi like fattige igjen. Jo lenger vi går i denne skolen, jo dypere blir vår overbevisning om den sannheten at det er helt avhengig av Guds Ånd om vi skal få frelsens lys over ordet om Kristus.

Ellers hjelper det ikke om det blir talt aldri så tydelig om dette. Han har selv sagt: «Ingen kjenner Sønnen uten Faderen, heller ikke kjenner noen Faderen uten Sønnen, og den som Sønnen vil åpenbare det for» (Mat 11:27).

Hva er da selve hovedhensikten med at Gud sendte sin Sønn til oss? Hva ville Jesus utrette her på jorden?

Svaret finner vi i Rom 8:3: «Det som var umulig for loven, fordi den var maktesløs på grunn av kjødet, det gjorde Gud, da han sendte sin egen Sønn i syndig kjøds lignelse, for syndens skyld, og fordømte synden i kjødet».

Det samme sier Jesaja i sitt evangelium om det barnet som ble født for oss, om Sønnen som ble gitt for oss: «De gleder seg for ditt åsyn, slik en gleder seg om høsten, slik en jubler når de deler hærfang. For åket som tynget det, og stokken på dets skulder, driverens stav, har du brutt i stykker, som på Midians dag» (Jes 9:3 flg.).

Hva annet enn loven er det tyng-

ende åket, som binder syndens byrde på skuldrene våre? Hva annet enn den truende, straffende og dømmende loven, som stadig plager vår samvittighet, er denne «stokken på dets skulder, driverens stav»? Derfor kalles det også uttrykkelig for «trelldommens åk» (Gal 5:1). Disse uttrykkene er lånt fra slavekårene. De stakkars trellene ble drevet med stokk og med stav til å gå under åket, dra stein og bære tunge byrder.

Her ser vi Herrens Ånd har sagt det samme gjennom profeten som gjennom apostelen. Men apostelens ord sier klart og uttrykkelig det som er talt i et bildespråk hos profeten. Og det er godt. For når den falske trøsten vår er slått ned, og den gamle fienden ikke lenger kan trøste oss med freden vår, men begynner å anfekte den, da er det så vanskelig for oss å tro Guds løfter, at han må si det helt uttrykkelig før vi kan være sikre på om han mener det alvorlig.

Dette apostelordet i Gal 5:1 er så rikt på trøst at det neppe finnes maken til det i hele Det nye testamente. Vi har kanskje ikke så vanskelig for å tro at Kristus har fullbrakt alt da han ble «født under loven for å kjøpe dem fri som var under loven». Likevel har vi så uhyre vanskelig for å holde fast på denne trøsten.

Vi tenker som så: Alt dette er godt og vel. Men jeg *er* ikke, og *gjør* ikke det han vil ha av meg. Og hva hjelper det da alt sammen? Der er noe Gud uttrykkelig krever som jeg aldri har gjort som jeg skal. Og der er noe Gud

*Folkefrelsar, til oss kom,
fødd av møy i armodsdøm!
Heile verdi undrast på
kvi du såleis koma må.*

*Herrens under her me ser,
ved Guds Ande dette skjer:
Livsens ord frå himmerik
vert i kjøt og blod oss lik.*

Ambrosius/Luther
(Sb 630:1-2)

uttrykkelig forbyr, som jeg ennå aldri er blitt kvitt. Hvordan skal jeg da kunne ta til meg trøsten i evangeliet?

Det er i denne situasjonen dette skriftstedet taler så sterkt og så herlig. Akkurat det som er umulig for loven, var det Gud gjorde da han sendte sin Sønn i syndig kjøds lignelse.

Alt det i Guds ord som krever noe av oss, eller driver oss og straffer oss, hører inn under loven. Men det Gud krever av deg, det får han ikke. Loven krever, – men kan ikke gi noe. Derfor blir du bestandig dømt, og er skyldig og nedslått.

Men lovet være Guds evige nåde – du skal ikke behøve gå fortapt! For «det som var umulig for loven, fordi den var maktesløs på grunn av kjødet, det gjorde Gud, da han sendte sin Sønn».

*Hentet fra «I syndsforlatelsens rike»,
Arven forlag, 2000,
www.arven.net*

Du være lovet, Jesus Krist

Av Ingar Gangås

«Dette er kristenhetens mektigste julesalme» har den lutherske kirkehistorikeren Hermann Saase uttalt. (Salmen er gjengitt på siste side i bladet!)

Mange mener med ham at det mektige innholdet og den vakre melodien rettferdiggjør en slik karakteristikk. Blikket rettes oppad – mot ham som kom som verdens frelser. Med undring fylles sinn og tanker: Er det virkelig sant at det var Gud selv som kom, og som ble født som din og min bror? Tenk – han ble fattig for at vi skulle bli rike!

Lyset fra himmelen har opplyst en hel verden – som lå i mørke. Den som har funnet frelsen i Jesus skal love og takke ham i all evighet.

Salmen er en oversettelse fra tysk: «Gelobet seist du, Jesu Christ». Det fortelles at første verset er fra en tysk folkesang fra middelalderen. Martin Luther har skrevet resten av salmen, muligens i julen 1523. Han vektlegger det store under at *Gud* ble *meneske*. Himmels Gud, den *evige*, steg ned til vår arme jord, for å frelse det *forgjengelige* menneske. Denne *verdens mørke* ble møtt av *himmels lys*. Motsetningene gjør at det nesten svimler for oss. Hvem kan forstå og utgrunne en slik kjærlighet?

Melodien er sannsynligvis en original Wittenberg-tone, muligens fra middelalderen og tiden rett før reformasjonen.

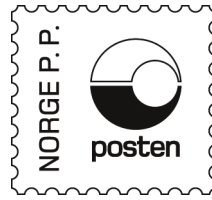
Julesangene ble sunget av alle for

ikke mange årene siden, både i hjemene og på skolene. Før var også dem som ellers ikke gikk hverken i kirke eller på bedehus, kjent med julens salmer. Det var et felleseie som de fleste kunne utenat. Nå er det slik at til og med vi som er kristne har problemer med å huske tekstene og alle versene. Det er tankevekkende hvor fort denne utviklingen har gått. Tidligere ble mange, som ellers var fremmede for den kristne tro, gjennom julemelodiene minnet på de glade barneår da de selv var med og sang. Nå er det ikke lenger slik. Til ettertanke for oss alle må vi bare erkjenne det.

Det fortelles om Johann Wolfgang von Goethe, kanskje den største dikteren som Tyskland har fostret, at han første juledag i 1772 skrev følgende til en venn:

«Det er tidlig juledag. Ennå er det natt, kjære Kestner. Jeg har stått opp for på nytt å skrive ved lyset om morgenen, som har vakt til live kjære minner fra forrige tider. Jeg har laget meg kaffe for å ære festdagen og vil også skrive til deg i dag. Vekteren har allerede blåst sin salme: 'Du være lovet, Jesus Krist'. Jeg våknet ved det. Jeg er ganske glad i salmene som folk synger denne tiden på året.»

*Opplysninger hentet fra
«Kristen sang og musikk»,
Runa forlag, Oslo, 1962*

Vennligst gi ekspedisjonen beskjed i god tid ved adresseforandring!

Du være lovet, Jesus Krist

*Du være lovet, Jesus Krist,
at menneske du ble for visst
og kommer som vår broder kjær;
Ti gleder seg all himlens hær.
Halleluja!*

*Gud Faders Sønn av evighet
er kommet fattig til oss ned;
Uti vårt arme kjød og blod
seg kleder Gud, vår Herre god.
Halleluja!*

*Han som all verden er for trang,
her ligger han på moders fang
som en av våre kjære små,
den Gud som lar oss opphold få.
Halleluja!*

*Nu rinner opp med hellig glans
ut over verden lyset hans,
og skinner inn i natten så
at lysets barn vi blive må.
Halleluja!*

*Ja, han som var Guds hjerte næst,
til jorden kom som fremmed gjest
og fører oss fra dødens dal
med seg til Gud i himlens sal.
Halleluja!*

*Han er på jorden kommet arm,
at du skal hvile ved hans barm
og blive både glad og rik,
hans kjære, gode engler lik.
Halleluja!*

*Det har han gjort. Vi kan derpå
hans store kjærlighet forstå.
Hver kristen glede seg derved
og takke ham i evighet.
Halleluja!*

(Martin Luther. Landstads
Reviderte Salmebok, nr. 118)